

Israel Ruong 80-vuotias

Valokuva on aikakauslehti Samefolketin.

Viime toukokuun 26. päivänä täytti Upsalassa 80 vuotta professori Israel Ruong. Hän on Virittäjän lukijakunnalle tuttu varsinkin kielitieteilijänä, mutta hänen myöhempien tutkijanvuosiensa pääteemaksi on tullut saamelainen etnografia. Sitä edustaa mm. hänen v. 1953 Virittäjässä julkaistu artikkelinsa »Poronhoidon eri tekijöistä».

Israel Ruong on syntynyt piitimensaamelaiseen perheeseen Arjeplogin lähellä Harrokissa. Opintie oli hänelle aluksi hankala: ylioppilaaksi hän luki kirjeopistossa, minkä jälkeen valmistui kansakoulunopettajaksi v. 1927 ja sai opettajan paikan pohjoisessa Jukkasjärven paimentolaiskoulussa. Työn ohella hän myös opiskeli Upsalan yliopistossa mm. suomalais-ugrilaista kieliä. Filosofian kandidaatin tutkinnon Ruong suoritti v. 1938, ja v. 1943 hän väitteli tohtoriksi tutkimuksella »Lappische Verbalableitung dargestellt auf Grundlage des Pitelappischen», joka hänen omien sanojensa mukaan käsittelee »tapahtumisen lajeja sellaisina kuin ne heijastuvat saamen kielen verbeissä». Tutkimuksen tavoitteet ovat osaksi yleispäteviä (»tapahtumien lajit»), osaksi deskriptiivejä (»saamen kieli»), ja niinpä sitä ovat käyttäneet saamen kielen tutkijoiden lisäksi myös muut johto-opin tutkijat rikkaana ja herätteitä antavana lähdekirjana.

Tutkijan kiehtova, mutta yksinäinen työ ei kuitenkaan voittanut Israel Ruongin viehtymystä toimintaan ihmisten parissa ja välittömään vaikuttamiseen käytännön toimissa. Vuodesta 1947 vuoteen 1967 hän toimi Ruotsin saamelaisalueen paimentolaiskoulujen tarkastajana, mutta tämän ohessa hän oli myös akateeminen opettaja dosentintoimessaan Upsalassa. Hänen yliopistollinen opetusalaansa oli luonnollisesti saamen kieli ja saamelaiskulttuuri. Korkeassa iässä seitsenkymmenluvulla hän hoiti lisäksi jonkin aikaa Uumajan yliopiston saamen kielen oppituaalia.

Israel Ruongin näkyvintä toimintaa on kuitenkin hänen yhteiskunnallinen vaikutajuutensa. Hän toimi kaikkiaan viisitoista vuotta vuoteen 1971 asti Pohjoismaiden saamelaisneuvoston Ruotsin jaoksen puheenjohtajana ja oli ratkaisevalla tavalla mukana panemassa alulle pohjoismaisen saamelaisyhteistyön kannalta ensiarvoisen tärkeitä ja arvovaltaisia saamelaiskonferensseja (ensimmäinen pidettiin v. 1953). Pohjoismaisen saamelais- ja poronhoitoasian yhteistyöelimen jäsen hän oli vuosina 1964—73. Ruotsin saamelaisten keskusjärjestön puheenjohtajana Ruong toimi vuo-

sina 1960—1967. Ruotsin saamelaisten aikakauslehden »Samefolketin» toimittajana hän oli vuodesta 1960 lähtien seitsenkymmenvuotiaaksi asti, vuoteen 1973.

Israel Ruongin yhä voimallisena jatkuva kirjallinen tuotanto on ollut huomattavan laaja: hänen 80-vuotipäiväkseen julkaistu juhlabibliografia sisältää arviolta runsaat 400 numeroa laajoista kielitieteellisistä ja etnografisista monografioista lukuisien oppikirjojen kautta sanoma- ja aikakauslehtiartikkeleihin. Hänen kirjoituksistaan heijastuvat koko saamelaiskulttuurin laaja kirjo ja kulloinkin ajankohtaiset asiat. Israel Ruong on saamelaisasioissa tunnettu ja tunnustettu näkijä, innoittaja ja uranuurtaja: hänen panoksensa saamelaiskulttuurin ja saamelaisten yhteistyön kehittymiseen sekä uuden, rohkean ja realistisen saamelaisen identiteetin syntymiseen on ollut suurempi kuin kenenkään muun. Viime vuosina hän onkin suunnannut kirjallisen toimintansa yhä enemmän tulevaisuuteen, etsinyt kehittämislinoja ja -mahdollisuuksia ja tuonut ajatuksiaan julki erilaisilla foorumeilla: kirjoituksina, radio- ja televisio-ohjelmina, esitelminä ja spontaaneina kokouspuheenvuoroina. Vielä 80-vuotiaanakin hän on saamelaispoliittisen ajattelun kärjessä, ja hänen katseensa on vastaisuudessa sen vuoksi, että hän tuntee menneet olot läpikotaisin: näin hän voi panna menneisyyden työskentelemään tulevaisuuden hyväksi.

Kotikielen Seura ja Virittäjä toivottavat professori Ruongille, saamelaisuuden voimakkaalle kokijalle, sydämelliselle näkijälle ja määrätietoiselle tekijälle, antoisia toiminnan vuosia hänen aloittaessaan elämänsä yhdeksättä vuosikymmentä.

PEKKA SAMMALLAHTI